

Original scientific paper
UDC 931:61 / 061.3 / 327 (-81) / 497.1

Ljubomir KRALJEVIĆ (Split)

Znanstveno društvo za povijest zdravstvene kulture Hrvatske – Zagreb, Zagreb i
Liga za borbu protivu raka, Split

TREĆI SVESLAVENSKI LIJEČNIČKI KONGRES ODRŽAN U SPLITU 1930. GODINE*

Godine 1925., prigodom Skupštine Jugoslavenskog liječničkog društva u Dubrovniku, piše dr Vladimir Bazala¹, uskrsnula je ideja obrazovanja Sveslavenskog liječničkog saveza, koji je de facto još 1908. godine postojao, ali je bio gotovo posve usnuo. Na toj skupštini u Dubrovniku, uz prisustvo liječnika predstavnika Poljaka, Čeha, Slovaka i Bugara, a na inicijativu dr Momčila Ivkovića iz Beograda, pristupilo se osnivanju Sveslavenskog liječničkog saveza.

Godine 1927. održan je I sveslavenski liječnički kongres u Warszawi, a 1928. II sveslavenski liječnički kongres u Pragu. Na tim kongresima u Warszawi i Pragu organiziraju se Sveslavenski savezi: Ortopeda, Dermatovenerologa, Rentgenologa, Laringologa, Kirurga – Ginekologa, a stvaraju se uvjeti da se formiraju Savezi Internista i Stomatologa.

Priprema se organizacija III sveslavenskog liječničkog kongresa u Jugoslaviji, u Splitu. Očekujući III sveslavenski liječnički kongres u Splitu 1930. godine formira se u Jugoslaviji Nacionalni komitet, koji je bio dužan da uz Jugoslavensko liječničko društvo, Srpsko lekarsko društvo, a naročito Zbor liječnička Hrvatske, organiziraju u Splitu taj do sada najmasovniji slavenski liječnički skup.

*Saopšteno na Naučnom skupu "Značaj i uloga III sveslavenskog liječničkog kongresa održanog u Splitu 5-8.X 1930. godine" u Splitu 5.X 1990. godine.

Videti na str. 167–168 ove sveske izveštaj Lj. Kraljevića o održavanju Znanstveno–istorijskog naučnog skupa "Značaj i uloga III sveslavenskog liječničkog kongresa koji je održan u Splitu od 5. X do 8. X 1930. godine", Split, 5. X 1990. god.

III sveslavenski liječnički kongres održan je u Splitu od 5. do 8. listopada 1930. godine. Na njemu je sudjelovalo 980 osoba, od toga 800 liječnika raznih specijalnosti, od kojih preko 500 iz inozemstva (Čeha i Slovaka 350, Poljaka 170, Rusa, Francuza, itd.). Za inozemne liječnike, naše goste, organiziran je specijalni program prijema, boravka i putovanja po Jugoslaviji od 1. do 16. listopada 1930. god.

Tabela br.1.

Kronologija

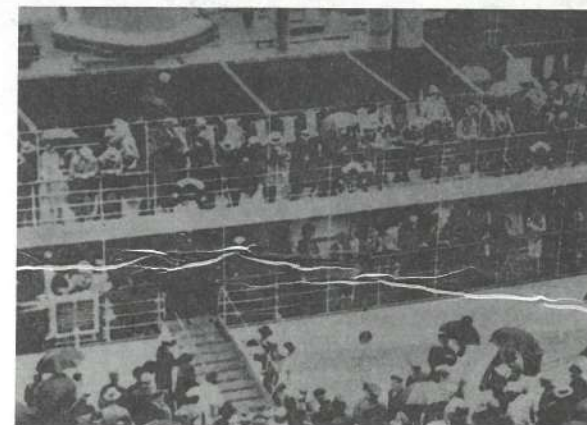
boravka i putovanja po Jugoslaviji stranih učesnika III sveslavenskog liječničkog kongresa

kongresa

Datum 1930.	Grad	Pozdrav pri dolasku	Svečanosti: prijemi, večere, priredbe, akademije, dođeci i ostalo
1. X	Maribor	dr Černić	Zakuska
1. X	Zagreb	dr Thaller	Večera (Hotel Esplanade)
2. X			Prijem (u Dvorima) Ručak, večera (u Novinarskom domu)
3. X	Sušak		Doručak (Hotel Kontinental)
3. X	Crikvenica		Doček
3. X	Rab		Večera i zabava (Hotel Praha)
4. X	Šibenik		Doček, zakuska
4. X do 8. X	Split	dr Čulić	Drugarski sastanak (Hotel Bellevue) Prijemi: Općine Split i Bana Kazalište: Mala Floramy Izleti u Trogir, Omiš, Klis i Hvar
9. X	Korčula		Doček
9. X	Gruž – Dubrovnik,		Prijem, večera
10. X	Srebreno, Kupari, Konavle, Boka Kotorska, Herceg Novi, Đenović, Perast, Kotor, Cetinje, Budva, Bar, Ulcinj		Dođeci, ručak Dođeci, ručak, večera
11. X do 12. X	Mostar, Sarajevo Ilidža		
14. X do 15. X	Beograd		Akademija, banket, ručak Prijem kod Nj. Veličanstva Kralja Aleksandra I Ručak: Kraljevske Vlade (Hotel Bristol) Banket, večera
16. X			Odlazak

Slika br. 1. Čehoslovački i poljski liječnici obilaze autobusima Zagreb.

Slika br. 2. Parobrod "Kumanovo" pristaje u Splitu uz obalu sa liječnicima učesnicima kongresa.

Slika br. 3. Tajnik Podružnice u Splitu Zboru liječnika Hrvatske dr Mihovil Čulić 4. X 1930. god. na brodu "Kumanovo" srdačno pozdravlja učesnike kongresa.

Slika br. 4. Brojno građanstvo Splita oduševljeno dočekuje na Štrossmajerovoj obali učesnike kongresa

Tabela br.2

Radna odeljenja kongresa

I	II	III	IV	V
Neoperativnu medicinu i higijenu	Operativnu medicinu	Rendgenologiju i radiologiju	Dermato-venerologiju	Stomatologiju
		Glavne teme		
Reumatizam, Klimatologija mora, Položaj liječnika	Ehinokok, Ostale teme iz opće kirurgije, ginekologije, oftalmologije, traumatologije, onkologije	Histero-salpingografija, Intravenska pielografija	Anomalije keratinitzacije, Venerične bolesti	Primjena Wipla, Reimplantacija zuba

Slika br. 5. Učesnici III sveslavenskog liječničkog kongresa u Splitu 1930. god. ispred Kazališta u Splitu u kojem se održavao kongres

Iz kronologije jasno se razabire plan boravka inozemnih liječnika po Jugoslaviji od 1. do 16. listopada 1930. godine. Zborno mjesto bio je Zagreb 1. i 2. X, kongres je održan u Splitu od 5. do 8. listopada, a iz Beograda su otputovali 16. listopada 1930. godine.

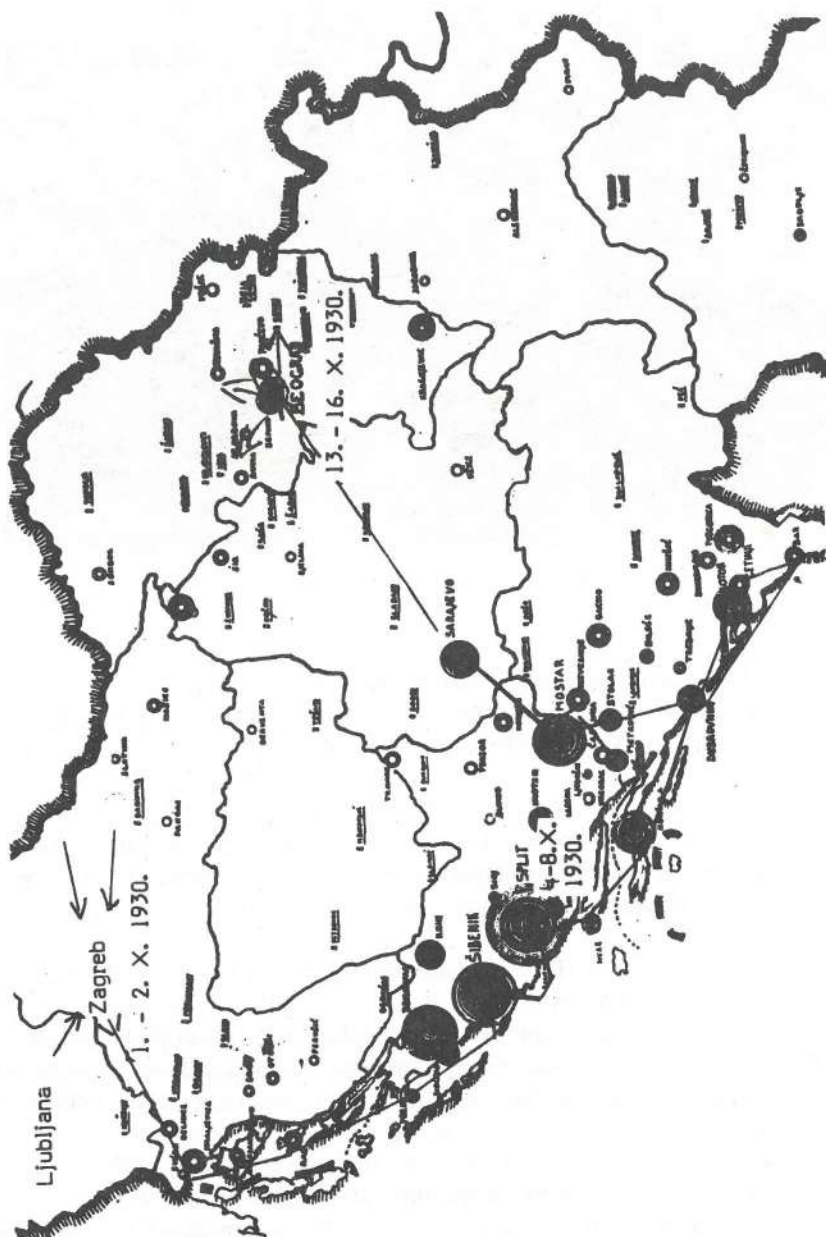
Putovalo se specijalnim kompozicijama vlakova, najljepšim putničkim brodovima "Zagreb", "Kumanovo" i "Kosovo" i posebnim luksuznim autobusima.

Svugdje im je priređivan topli prijem, organizirana dobrodošlica i veliki broj svečanih prijema od rukovodećih foruma, liječničkih društava, akademija i nekoliko predstava u kazalištima.

Za vrijeme održavanja III sveslavenskog kongresa u Splitu (5. do 8. X 1930) organizirani su izleti u Trogir, Kaštela, Klis i Hvar, gdje su učesnici prisustvovali predaji zastave grada Hvara brodu "Hvar", matičnom brodu naših podmornica.

U Beogradu su, uz sve ostale priredbe, prisustvovali prijemu kod Nj. Veličanstva Kralja Aleksandra I, koji je bio najsvečanija manifestacija III sveslavenskog liječničkog kongresa.¹⁻¹⁵

Organizacija ovog III sveslavenskog liječničkog kongresa u Splitu od 5. do 8. listopada 1930. godine i boravak inozemnih liječnika u Jugoslaviji od 1. do 16. listopada 1930. godine je jedan od najmasovnijih internacionalnih kongresa do tada održanih u Jugoslaviji i služi na čast svim našim liječnicima toga doba i ostalim organizatorima!⁵

Slika br. 6. Karta iz rada dr R. Peičića: Raširenje ehinokoka u Jugoslaviji, u koju je ucrtano kretanje kongresista po Jugoslaviji.

Slika br. 7. Svečana akademija u Amfiteatru Fiziološkog i Histološkog instituta Medicinskog fakulteta u Beogradu

Tabela br.3.

Na III sveslavenskom liječničkom kongresu u Splitu od 5. do 8. X 1930. god. su održani:

Sjednica Centralnog Sveslavenskog liječničkog saveza

Sjednica Sveslavenskih saveza za:

- neoperativnu medicinu,
- operativnu medicinu,
- rendgenologiju i radiologiju,
- dermatovenerologiju,
- stomatologiju.

Izabran je Centralni odbor Kirurške sekcije Sveslavenskog liječničkog saveza.

Osnovan je Sveslavenski savez stomatologa.

Sastanak Sveslavenskog udruženja medicinara.

Glavna godišnja skupština Jugoslavenskog liječničkog društva.

I sastanak Jugoslavenskog društva za rendgenologiju i radiologiju.

Glavna godišnja skupština Jugoslavenskog društva za dermatovenerologiju.

Osnovano je Jugoslavensko društvo za operativnu medicinu.

IV kongres Jugoslavenskog društva za operativnu medicinu.

Osnovano je Jugoslavensko radiološko društvo.

Osnovan je Savez stomatologa Jugoslavije.

OSNOVNA LITERATURA:

¹ B a z a l a V., *III sveslavenski liječnički kongres u Splitu od 5. do 8. listopada 1930.*, Lij. vjes., 1930, 52, 379-385 (Glas, Pril. br. 10). – ² R a d o n i ć i ć K., *Utisci sa III sveslavenskog kongresa u Splitu*, Lij. vjes., 1930, 52, 513-515 (Glas, Pril. br.12). – ³ *III sveslavenski lekarski kongres u Splitu od 5. do 8. oktobra 1930 god. pod najvišom zaštitom Nj. Veličanstva Kralja Jugoslavije Aleksandra I*, Srpski arhiv, 1930, 12, 1052-1056. – ⁴ *III sveslavenski liječnički kongres u Splitu, "Svi je t"*, 1930, 5, 18, 442. – ⁵ K r a l j e v i ć Lj., *Šezdeset godina od održavanja III sveslavenskog liječničkog kongresa u Splitu 5.-8. listopada 1930.*, "Thalassoterapija 90", Međunarodni simpozij iz povijesti medicine, Crikvenica, 24.-26.V, 1990, Zbornik radova, 1990, 82. – ⁶ *III sveslavenski lekarski kongres u Splitu*, "Novo doba", Split, 2, X, 1930. – ⁷ *III sveslavenski lekarski kongres u Splitu (Sutra popodne u 5 sati je svečani doček gostiju)*, "Novo doba", Split, 3. 10. 1930. – ⁸ B l a š k o v i ć A., *III sveslavenski lekarski kongres u Splitu "Novo doba"*, Split, 4.X 1930. – ⁹ *III sveslavenski lekarski kongres u Splitu, Svečano otvaranje Kongresa - Oduševljene manifestacije za slavensku solidarnost - Govori izrečeni na svečanoj sjednici*, "Novo doba", Split, XIII, 232,1-2, 6.X 1930. – ¹⁰ K r a l j e v i ć Lj., *57 godina od održavanja III sveslavenskog lekarskog kongresa u Splitu 5-8. listopada 1930. godine*, "Liječničke novine", listopada 1987, 14. – ¹¹ *Treći sveslavenski lekarski kongres u Splitu od 5-8 oktobra 1930.*, Naučni rad kongresa, I knjiga: Reumatizam. Klimatologija mora. O socijalnom položaju lekara. Uređuje: Redakcioni odbor, gl. urednik: dr Svetislav Stefanović, Sveslovenski lekarski savez, Beograd, 1931., Štamparija Ž. Madžarević (Prede "Tucović"), Cara Nikole II, 350 stranica. – ¹² *Ibidem*, knjiga II: Hirurgija; Ginekologija; Oftalmologija. Beograd, 1932, 450 stranica. – ¹³ *IV jugoslovenski kongres za operativnu medicinu u Splitu 6,7 i 8-og X 1930. god. održan u okviru III sveslovenskog lekarskog kongresa*, "Srpski arhiv", 1930, 12, 1056-1062. – ¹⁴ S t a n o j e v i ć M. B., *III sveslovenski lekarski kongres u Splitu od 5-8 oktobra 1930. god.*, "Srpski arhiv", 1931, 1, 81-82. – ¹⁵ *III sveslavenski lekarski kongres u Splitu 1930. godine i IV jugoslavenski kongres za operativnu medicinu u Splitu 5-8 X 1930., kao II radno odjeljenje III sveslavenskog lekarskog kongresa.*, "Tipografija" D.D., Zagreb, 1930, 1-12.

Ljubomir KRALJEVIĆ

Scientific Society for Health Culture of Croatia – Zagreb, Zagreb and
League against of Cancer, Split

THE THIRD PAN-SLAVIC MEDICAL CONGRESS IN SPLIT IN 1930

Key words: History of Medicine; The Third Pan-Slavic Medical Congress

National Comitee, Yugoslav Medical Association, Serbian Medical Association, and especially Croatian Medical Association had in 1930 organized Third Pan-Slavic Medical Congress from 5. to 8. of October in Split, and foreign doctors of medicine, guests, travelled all over Yugoslavia from 1. to 16. of October 1930.

In this highly attended international congress there were 980 participants – 800 doctors, of which 500 were from abroad (350 Czechs and Slovaks, 170 Poles, Russians and Frenchmen).

Gathering point for the foreign doctors was Zagreb. They travelled with special railway trains, most beautiful steamboats and busses, with warmest possible reception from Zagreb to Sušak, Crikvenica, Rab, Šibrnik, Split, Hvar, Korčula, Dubrovnik, Boka Kotorska, Bar, Ulcinj, Trebinje, Mostar, Sarajevo and Beograd.

Hereby presented is the map and itinerary of travelling and residing of foreign doctors participants of the congress. It shows the size of that Pan-Slavic gathering of doctors of medicine.

(Rad je primljen u Uredništvu 20. XII 1990. god.)

Communication

UDC 931:61 / 617.5:616-006 / 061.3 / 327 (-81) / 497.1

Ljubomir KRALJEVIĆ, Ante ROŠIN, Ante PETRIČEVIĆ, Dušan P ARPURA,
Voislav MAKSIMOVIC, Damir KRALJEVIĆ, Zoran PERKOVIĆ

Kliničko-bolnički centar "Firule", Split,
Liga za borbu protiv raka, Split i
Znanstveno društvo za povijest zdravstvene kulture Hrvatske - Zagreb, Zagreb

OPERATIVNA MEDICINA I TUMORI U RADOVIMA
NA III SVESLAVENSKOM LIJEČNIČKOM KONGRESU
U SPLITU 1930. GODINE*

Ljubomir KRALJEVIĆ, Ante ROŠIN, Ante PETRIČEVIĆ, Dušan P ARPURA

OPERATIVNA MEDICINA

U sklopu III sveslavenskog liječničkog kongresa u Splitu održanog od 5. do 8. listopada 1930. godine, u okviru II radnog odjeljenja *Operativne medicine*, održan je *IV jugoslavenski kongres operativne medicine*, sa glavnom temom *Ehinokok*.

Počasni predsjednik je bio preminuli prof. dr Miroslav Čačković (Zagreb) a predsjednik prof. dr Julije Budisavljević (Zagreb).

Svečano otvaranje IV jugoslavenskog kongresa za operativnu medicinu bilo je 6. listopada 1930. godine u foyer-u Kazališta u Splitu.

Kongres je otvorio prof. dr Julije Budisavljević, žaleći da među učesnicima nema "našeg uvaženog i opće poštovanog prof. dr Miroslava Čačkovića", počasnog predsjednika ovoga kongresa, a koji je mnogo doprinio zajedništvu kirurga u Jugoslaviji. Apelira da se konačno organizira Jugoslavensko kirurško društvo, pozdravlja sve učesnike, a naročito liječnike koji su došli iz Čehoslovačke, Poljske, Rusije, i Fran-

*Saopšteno na Naučnom skupu "Značaj i uloga III sveslavenskog liječničkog kongresa održanog u Splitu 5 - 8. X 1930. godine" u Splitu 5. X 1990 godine